

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Στατιστικά στοιχεία των συνταξιοδοτικών ταμείων για το 2025

Σύνοψη παρατηρήσεων

- Ο αριθμός των συνταξιοδοτικών ταμείων στην Κύπρο έχει μειωθεί κατά περισσότερο από 30% μετά την εφαρμογή του Νόμου για την Επαγγελματική Συνταξιοδοτική Παροχή. Ωστόσο, η χώρα εξακολουθεί να κατέχει την τρίτη υψηλότερη θέση στη ζώνη του ευρώ ως προς τον αριθμό των συνταξιοδοτικών ταμείων και κατατάσσεται στα χαμηλότερα επίπεδα όσον αφορά το μέσο ενεργητικό ανά συνταξιοδοτικό ταμείο μεταξύ των χωρών της ζώνης του ευρώ, υποδηλώνοντας ένα επίμονο κατακερματισμένο τομέα.
- Το συνταξιοδοτικό τοπίο κυριαρχείται από συστήματα καθορισμένων εισφορών έναντι των συστημάτων καθορισμένων παροχών, τα οποία αντιπροσωπεύουν άνω του 80% των συνταξιοδοτικών ταμείων, γεγονός που αντανακλά το χαμηλότερο κόστος και τον περιορισμένο κίνδυνο για τους εργοδότες.
- Η επενδυτική σύνθεση των συνταξιοδοτικών ταμείων παραμένει επικεντρωμένη σε παραδοσιακές κατηγορίες, ωστόσο παρατηρούνται ενδείξεις σταδιακής διαφοροποίησης, οι οποίες ενδέχεται να ενισχύσουν τις αποδόσεις αλλά και να αυξήσουν την μεταβλητότητα.
- Τα συνταξιοδοτικά ταμεία στην Κύπρο εμφανίζουν σχετική ανθεκτικότητα, συμβάλλοντας στη διατήρηση της σταθερότητας του τομέα και στη στήριξη της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των συνταξιοδοτικών παροχών. Ωστόσο, περίπου το 20% της συνολικής αξίας των συστημάτων καθορισμένων παροχών εκτιμάται ότι παραμένει ελλειμματικά χρηματοδοτημένο.
- Τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα παραμένουν σημαντικώς υψηλότερα στα συστήματα καθορισμένων παροχών, αντανακλώντας τον σχεδιασμό τους για την παροχή προκαθορισμένων επιπέδων εισοδήματος, με τους σχετικούς κινδύνους να βαρύνουν σε μεγάλο βαθμό τους εργοδότες.

I. Εισαγωγή

Η παρούσα έκθεση του Τμήματος Στατιστικής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ) παρουσιάζει μια συνοπτική εικόνα των βασικών εξελίξεων στα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού¹ (π.χ. συνταξιοδοτικά δικαιώματα) των συνταξιοδοτικών ταμείων που είναι κάτοικοι Κύπρου. Τα στοιχεία ενεργητικού των συνταξιοδοτικών ταμείων αναλύονται ανά κατηγορία περιουσιακών στοιχείων, ενώ τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα αναλύονται ανά τύπο συστήματος δηλαδή, συστήματα

¹ Τα στοιχεία συλλέγονται σύμφωνα με τον [Κανονισμό \(ΕΕ\) 2018/231 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 26ης Ιανουαρίου 2018 σχετικά με τις υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων των συνταξιοδοτικών ταμείων \(ΕΚΤ/2018/2\)](#).

καθορισμένων εισφορών και συστήματα καθορισμένων παροχών (βλέπε [Παράρτημα](#) για περισσότερες πληροφορίες).

Η δημοσίευση παρέχει, επίσης, χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των συνταξιοδοτικών ταμείων, καθώς και των μελών τους.

Οικονομικό αποτύπωμα των συνταξιοδοτικών ταμείων

Τα συνταξιοδοτικά ταμεία αποτελούν σημαντικό πυλώνα της οικονομίας, καθώς επιτρέπουν στα νοικοκυριά να δημιουργούν αποταμιεύσεις για τη συνταξιοδότησή τους και συμβάλλουν στην αποδοτική αξιοποίηση μακροπρόθεσμου κεφαλαίου εντός του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Η σημασία αυτή καθίσταται ιδιαίτερα επίκαιρη στην Κύπρο, η οποία βρίσκεται στη φάση της σημαντικότερης συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης από το 1980, με μια συνολική αναδιάρθρωση που στοχεύει στην ενίσχυση της επάρκειας, της βιωσιμότητας και της δικαιοσύνης του συνταξιοδοτικού συστήματος.

II. Ανάλυση

(α) Εξέλιξη του συνολικού αριθμού των συνταξιοδοτικών ταμείων

Ο συνολικός αριθμός των συνταξιοδοτικών ταμείων στην Κύπρο έχει παρουσιάσει σημαντική μείωση τα τελευταία χρόνια. Σύμφωνα με το **Διάγραμμα 1**, ο συνολικός αριθμός των συνταξιοδοτικών ταμείων στην Κύπρο ανήλθε σε λιγότερο από 600 στο τέλος του 2025, αντανακλώντας μια μείωση άνω του 30% κατά την τελευταία πενταετία.

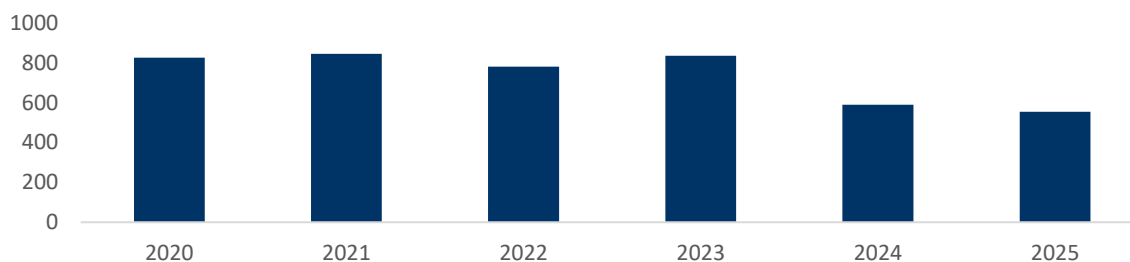
Η απότομη αυτή μείωση οφείλεται κυρίως στη μεταφορά της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για την Επαγγελματική Συνταξιοδοτική Παροχή² στο Κυπριακό δίκαιο τον Φεβρουάριο του 2020³, η οποία εισήγαγε ενισχυμένες απαιτήσεις διακυβέρνησης, εσωτερικού ελέγχου, διαχείρισης κινδύνων και θεματοφυλακής για τα συνταξιοδοτικά ταμεία. Οι ενισχυμένες αυτές υποχρεώσεις επέβαλαν δυσανάλογο βάρος στα μικρότερα ταμεία, εκ των οποίων πολλά δεν διέθεταν την ικανότητα να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στα νέα πρότυπα. Ως αποτέλεσμα, μεγάλος αριθμός μικρών ταμείων είτε συγχωνεύθηκε είτε μεταφέρθηκε σε μεγαλύτερα πολύ-επιχειρησιακά ταμεία, επιταχύνοντας τη διαδικασία συγκέντρωσης του τομέα.

Παρά τη συνολική μείωση, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η Κύπρος εξακολουθεί να κατατάσσεται τρίτη στη ζώνη του ευρώ όσον αφορά το συνολικό αριθμό συνταξιοδοτικών ταμείων, μετά την Ιρλανδία (περίπου 5.000) και την Ισπανία (περίπου 1.000).

² [Οδηγία \(ΕΕ\) 2016/2341 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Δεκεμβρίου 2016 για τις δραστηριότητες και την εποπτεία των ιδρυμάτων επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών \(ΙΕΣΠ\).](#)

³ [Ο περί της Ίδρυσης, των Δραστηριοτήτων και της Εποπτείας των Ιδρυμάτων Επαγγελματικών Συνταξιοδοτικών Παροχών Νόμος του 2020 \(10\(I\)/2020\).](#)

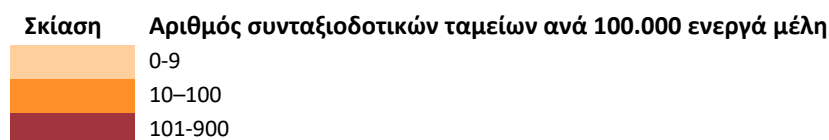
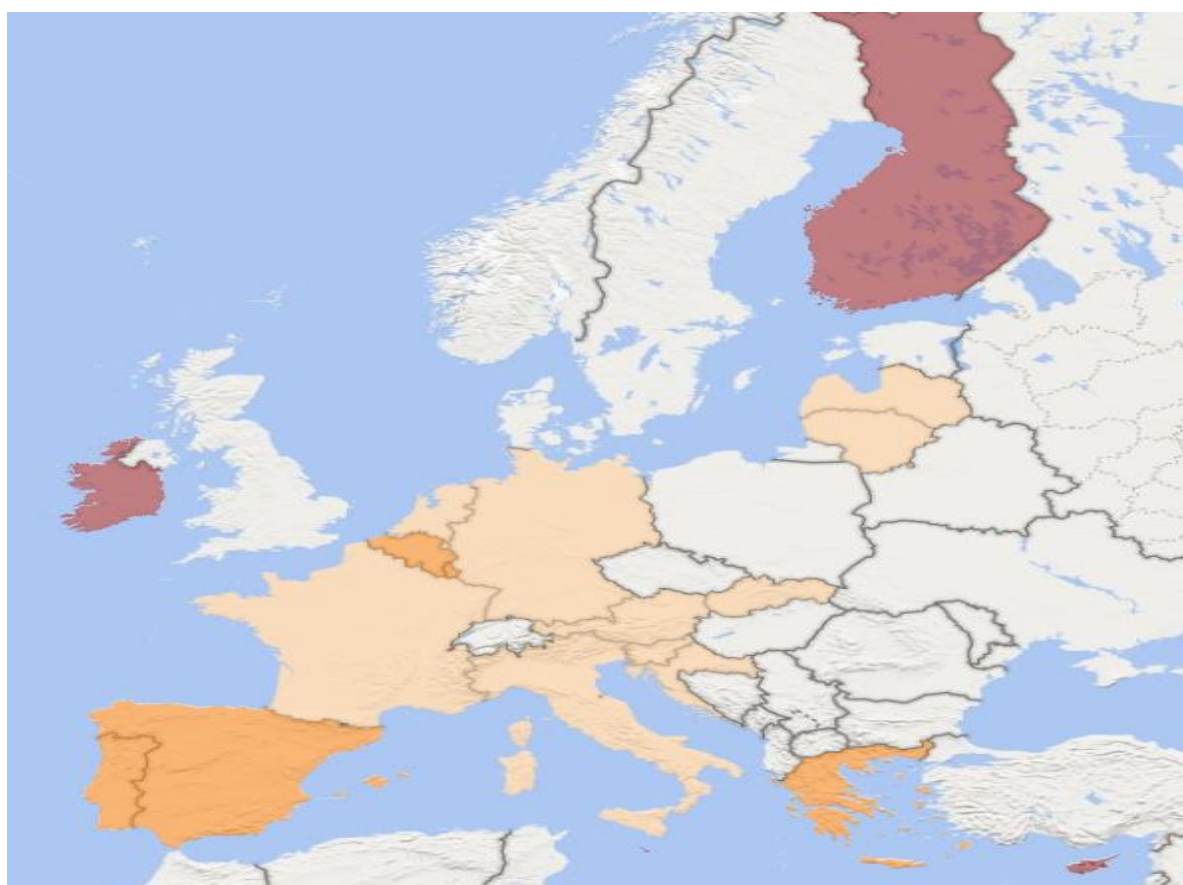
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: Συνολικός αριθμός συνταξιοδοτικών ταμείων στην Κύπρο ανά έτος

Ο **Χάρτης 1** απεικονίζει το βαθμό κατακερματισμού των συνταξιοδοτικών ταμείων ανά χώρα στη ζώνη του ευρώ, όπως μετριέται από τον αριθμό των ταμείων ανά 100.000 ενεργά μέλη. Υψηλότερες τιμές υποδηλώνουν πιο κατακερματισμένο σύστημα, με μεγαλύτερο αριθμό μικρότερων ταμείων. Αντίθετα, χαμηλότερες τιμές υποδηλώνουν ένα πιο συγκεντρωμένο συνταξιοδοτικό σύστημα.

Η κατάταξη αυτή καταδεικνύει ότι η Κύπρος διαθέτει ένα από τα πιο κατακερματισμένα συνταξιοδοτικά ταμεία στη ζώνη του ευρώ, με μεγάλο αριθμό μικρών ταμείων με περιορισμένο αριθμό μελών. Τα ταμεία αυτά συνδέονται συχνά με υψηλότερα λειτουργικά κόστη, αυξημένους κινδύνους διακυβέρνησης και ασθενέστερη προστασία των μελών.

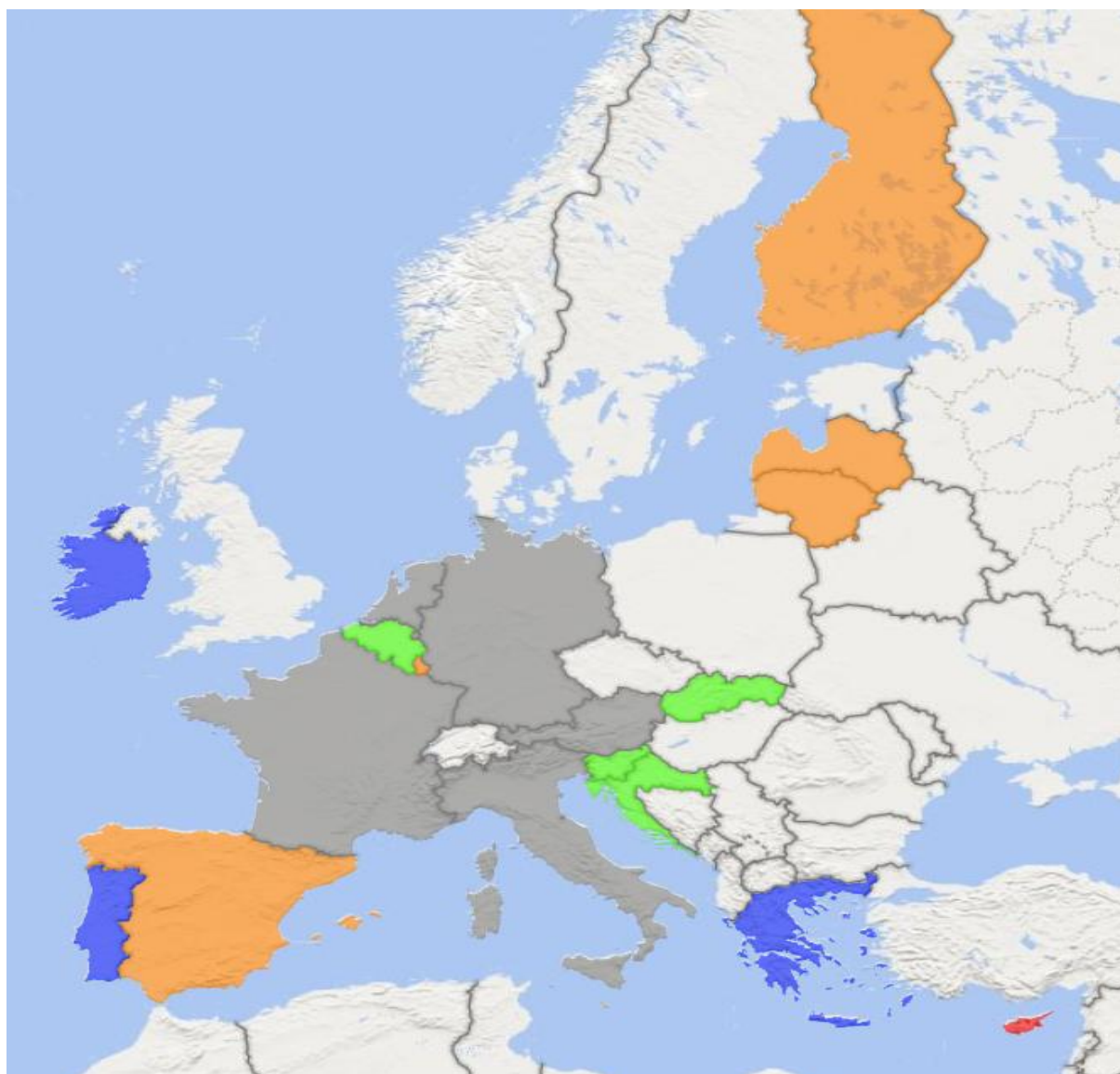
ΧΑΡΤΗΣ 1: Αριθμός συνταξιοδοτικών ταμείων ανά 100.000 ενεργά μέλη ανά χώρα στη ζώνη του ευρώ

Ο **Χάρτης 2** παρουσιάζει το μέσο ενεργητικό ανά συνταξιοδοτικό ταμείο ανά χώρα της ζώνης του ευρώ, παρέχοντας πληροφορίες σχετικά με τις διαφορές μεταξύ χωρών ως προς το μέγεθος των ταμείων και τον βαθμό συγκέντρωσης της αγοράς.

Η Κύπρος κατατάσσεται στα χαμηλότερα επίπεδα όσον αφορά το μέσο ενεργητικό ανά συνταξιοδοτικό ταμείο μεταξύ των χωρών της ζώνης του ευρώ, γεγονός που υποδηλώνει έναν κατακερματισμένο τομέα. Ειδικότερα, παρατηρείται μεγάλος αριθμός ταμείων, τα οποία χαρακτηρίζονται από χαμηλής αξίας περιουσιακά στοιχεία σε σύγκριση με άλλες χώρες.

ΧΑΡΤΗΣ 2: Μέσο ενεργητικό ανά συνταξιοδοτικό ταμείο (€) ανά χώρα στη ζώνη του ευρώ

Σκίαση Μέσο ενεργητικό ανά συνταξιοδοτικό ταμείο

(β) Συνταξιοδοτικά ταμεία ανά τύπο συστήματος

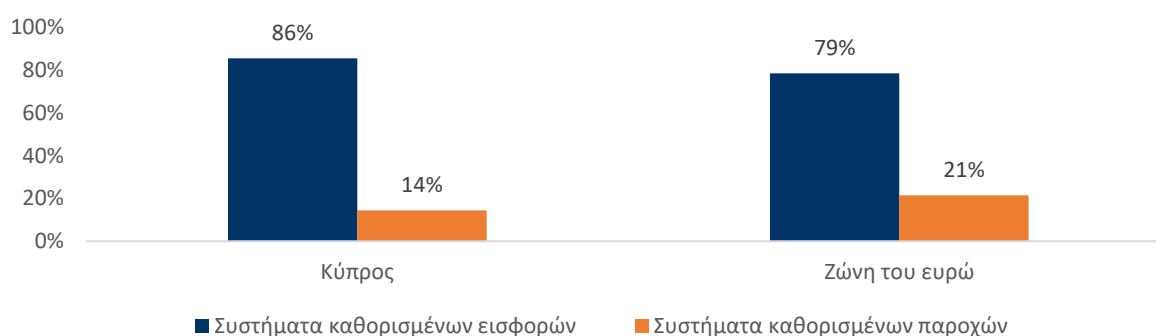
Τα συνταξιοδοτικά ταμεία κατηγοριοποιούνται σε δύο βασικούς τύπους συστημάτων: καθορισμένων εισφορών και καθορισμένων παροχών. Όπως παρουσιάζεται στο **Διάγραμμα 2**, τα συστήματα καθορισμένων εισφορών αποτελούν τον κυρίαρχο τύπο συνταξιοδοτικού συστήματος στην Κύπρο σε αριθμητικούς όρους, αντιπροσωπεύοντας περίπου το 86% του συνολικού αριθμού των συνταξιοδοτικών ταμείων.

Ο αντίστοιχος αριθμός στη ζώνη του ευρώ, εκτιμάται σε περίπου 8.000, με τα συστήματα καθορισμένων εισφορών να αποτελούν επίσης την πλειοψηφία, αντιστοιχώντας σε περίπου 79% του συνόλου.

Τα συστήματα καθορισμένων παροχών θεωρούνται γενικά πιο πολύπλοκα και πιο δαπανηρά στη διαχείριση, κυρίως λόγω της αύξησης του προσδόκιμου ζωής, των παρατεταμένων περιόδων χαμηλών επιτοκίων και των αυστηρών κανονιστικών απαιτήσεων χρηματοδότησης. Ως αποτέλεσμα, τα συστήματα καθορισμένων παροχών έχουν καταστεί ιδιαίτερα κοστοβόρα για τους εργοδότες του ιδιωτικού τομέα, οδηγώντας σε σταδιακή μετάβαση σε συστήματα καθορισμένων εισφορών, τα οποία είναι απλούστερα στη διαχείριση, παρέχουν προβλέψιμο κόστος για τον εργοδότη και μεταφέρουν τον μελλοντικό οικονομικό κίνδυνο στους εργαζομένους. Το ποσοστό των συστημάτων καθορισμένων παροχών στην Κύπρο - περίπου 14% του συνόλου των συνταξιοδοτικών ταμείων - παραμένει χαμηλότερο από το αντίστοιχο στη ζώνη του ευρώ, όπου τα συστήματα καθορισμένων παροχών αντιπροσωπεύουν περίπου 21% του συνολικού αριθμού των συνταξιοδοτικών ταμείων.

Ο αριθμός των συστημάτων καθορισμένων παροχών στην Κύπρο έχει υπερτριπλασιαστεί τα τελευταία τρία χρόνια, κυρίως λόγω της μαζικής εγγραφής συνταξιοδοτικών ταμείων που ανήκουν σε τοπικές δημοτικές αρχές και κοινοτικά συμβούλια. Η αύξηση αυτή αντανακλά την υποχρέωση των εν λόγω αρχών να διασφαλίσουν ότι τα συνταξιοδοτικά ταμεία τους συμμορφώνονται πλήρως με τις απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Οδηγίας (ΙΕΣΠ) και τις διατάξεις της αντίστοιχης κυπριακής νομοθεσίας (10(Ι)/2020).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2: Αριθμός συνταξιοδοτικών ταμείων (%) ανά τύπο συστήματος στην Κύπρο και στη ζώνη του ευρώ

(γ) Μέλη των συνταξιοδοτικών ταμείων ανά κατηγορία συμμετεχόντων

Ο συνολικός αριθμός των συμμετεχόντων στα συνταξιοδοτικά ταμεία στην Κύπρο ανερχόταν σε περίπου 140.000 άτομα. Οι συμμετέχοντες στα συνταξιοδοτικά ταμεία κατηγοριοποιούνται σε τρεις βασικές κατηγορίες συμμετεχόντων: (α) στα ενεργά μέλη, (β) στα ανενεργά μέλη με θεμελιωμένα δικαιώματα και (γ) στους συνταξιούχους.

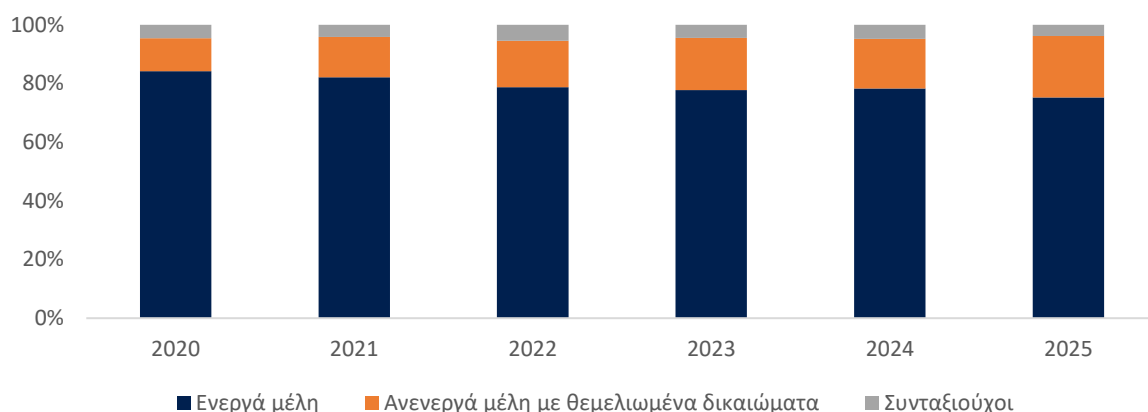
Το **Διάγραμμα 3** δείχνει ότι, στο τέλος του 2025, τα ενεργά μέλη των συνταξιοδοτικών ταμείων στην Κύπρο αντιπροσώπευαν το 75% του συνολικού αριθμού μελών, ενώ οι συνταξιούχοι αποτελούσαν το 4% και τα ανενεργά μέλη με θεμελιωμένα δικαιώματα το 21%.

Στην Κύπρο παρατηρείται μια σταδιακή μείωση του ποσοστού των ενεργών μελών που συνεισφέρουν στην οικονομία. Συγκεκριμένα, τα ενεργά μέλη αντιπροσώπευαν 84% του συνόλου στο τέλος του 2020, ωστόσο το ποσοστό αυτό είχε υποχωρήσει στο 75% μέχρι το τέλος του 2025. Η καθοδική αυτή τάση πιθανότατα συνδέεται με τη δημογραφική γήρανση, η οποία οφείλεται τόσο στη συνεχή αύξηση του προσδόκιμου ζωής όσο και στη μείωση των γεννήσεων⁴.

Αντίθετα, οι τάσεις συμμετοχής στα συνταξιοδοτικά ταμεία στη ζώνη του ευρώ διαφοροποιούνται σημαντικά. Στη ζώνη του ευρώ, το ποσοστό των ενεργών μελών στα συνταξιοδοτικά ταμεία είναι σημαντικά χαμηλότερο, στο 58% του συνόλου. Οι συνταξιούχοι αποτελούν το 12%, ενώ τα ανενεργά μέλη με θεμελιωμένα δικαιώματα αντιστοιχούν σε 30%. Επιπλέον, σε αντίθεση με τη σταδιακή μείωση που παρατηρείται στην Κύπρο, το ποσοστό των ενεργών μελών στη ζώνη του ευρώ παρέμεινε σχετικά σταθερό καθ' όλη την περίοδο από το τέλος του 2020 έως το τέλος του 2025, κινούμενο σταθερά γύρω στο 58%.

Η σύγκριση αυτή δείχνει ότι, αν και η Κύπρος εξακολουθεί να διατηρεί υψηλότερο ποσοστό ενεργών συμμετεχόντων σε σχέση με τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ, η χώρα βιώνει ταχύτερη μείωση, γεγονός που αντανακλά τις αυξανόμενες πιέσεις που προκαλεί η γήρανση του πληθυσμού.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3: Αριθμός μελών (%) των συνταξιοδοτικών ταμείων στην Κύπρο

(δ) Ανάλυση του συνολικού ενεργητικού των συνταξιοδοτικών ταμείων

Στο τέλος του 2025, το συνολικό ενεργητικό των συνταξιοδοτικών ταμείων στην Κύπρο παρέμεινε σχετικά σταθερά επίπεδα στα περίπου €4,8 δισεκατομμύρια, σε σύγκριση με το τέλος του 2024, αντιπροσωπεύοντας περίπου το 13% του ΑΕΠ.

Αντίστοιχα, στη ζώνη του ευρώ, το συνολικό ενεργητικό των συνταξιοδοτικών ταμείων παρέμεινε ουσιαστικά αμετάβλητο, φθάνοντας τα περίπου €3,7 τρισεκατομμύρια στο τέλος του 2025, σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, αντιπροσωπεύοντας περίπου το 23% του ΑΕΠ.

⁴ [Δελτίο Τύπου 'Δημογραφικές Στατιστικές 2024' της CYSSTAT ημερομηνίας 19 Δεκεμβρίου 2025.](#)

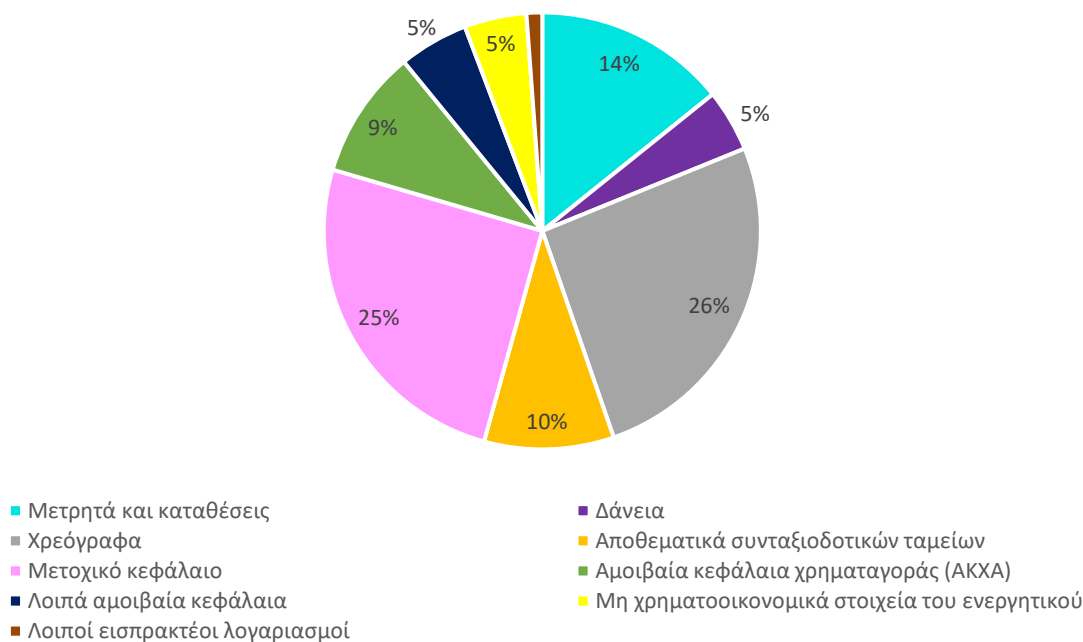
Κύριες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων

Το **Διάγραμμα 4** δείχνει ότι η κατηγορία περιουσιακών στοιχείων που κατέχεται συχνότερα από τα συνταξιοδοτικά ταμεία στην Κύπρο είναι τα χρεόγραφα⁵, αντιστοιχώντας σε 26% του συνολικού ενεργητικού στο τέλος του 2025, ακολουθούμενη από το μετοχικό κεφάλαιο⁶ (25%) και τα μετρητά και καταθέσεις⁷ (14%). Άλλες, μικρότερης κλίμακας επενδύσεις περιλαμβάνουν, αποθεματικά συνταξιοδοτικών ταμείων⁸ και αμοιβαία κεφάλαια χρηματαγοράς.

Από την άλλη, τα συνταξιοδοτικά ταμεία στη ζώνη του ευρώ κατέχουν κυρίως χρεόγραφα (32%), και η δεύτερη μεγαλύτερη κατηγορία περιουσιακών στοιχείων τους είναι το μετοχικό κεφάλαιο (22%) για την ίδια περίοδο.

Αξιοσημείωτο είναι ότι οι τοποθετήσεις σε μετρητά και καταθέσεις στα συνταξιοδοτικά ταμεία στην Κύπρο παραμένουν υψηλές στο 14%, ποσοστό ίσο με το διπλάσιο του μέσου όρου της ζώνης του ευρώ το οποίο ανήλθε στο 7%.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4: Ανάλυση συνολικών περιουσιακών στοιχείων των συνταξιοδοτικών ταμείων στην Κύπρο (%)

Μεταβολές στις κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων

Όπως παρουσιάζεται στο **Διάγραμμα 5**, τα συνταξιοδοτικά ταμεία στην Κύπρο έχουν καταγράψει σημαντικές αλλαγές στην κατανομή των περιουσιακών τους στοιχείων τα τελευταία χρόνια. Οι

⁵ Περιλαμβάνουν άμεσες επενδύσεις σε χρεόγραφα και ομολογιακά αμοιβαία κεφάλαια.

⁶ Περιλαμβάνει εισηγμένες και μη εισηγμένες μετοχές, λοιπούς συμμετοχικούς τίτλους και μετοχικά αμοιβαία κεφάλαια.

⁷ Δύνανται να περιλαμβάνουν καταθέσεις μιας ημέρας, καταθέσεις προθεσμίας και καταθέσεις υπό προειδοποίηση, καθώς επίσης και απαιτήσεις από αντιστρεπτές πράξεις επαναγοράς ή δανεισμό τίτλων έναντι ασφάλειας υπό τη μορφή μετρητών (αυτό ισχύει μόνον εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος είναι εταιρεία που δέχεται καταθέσεις).

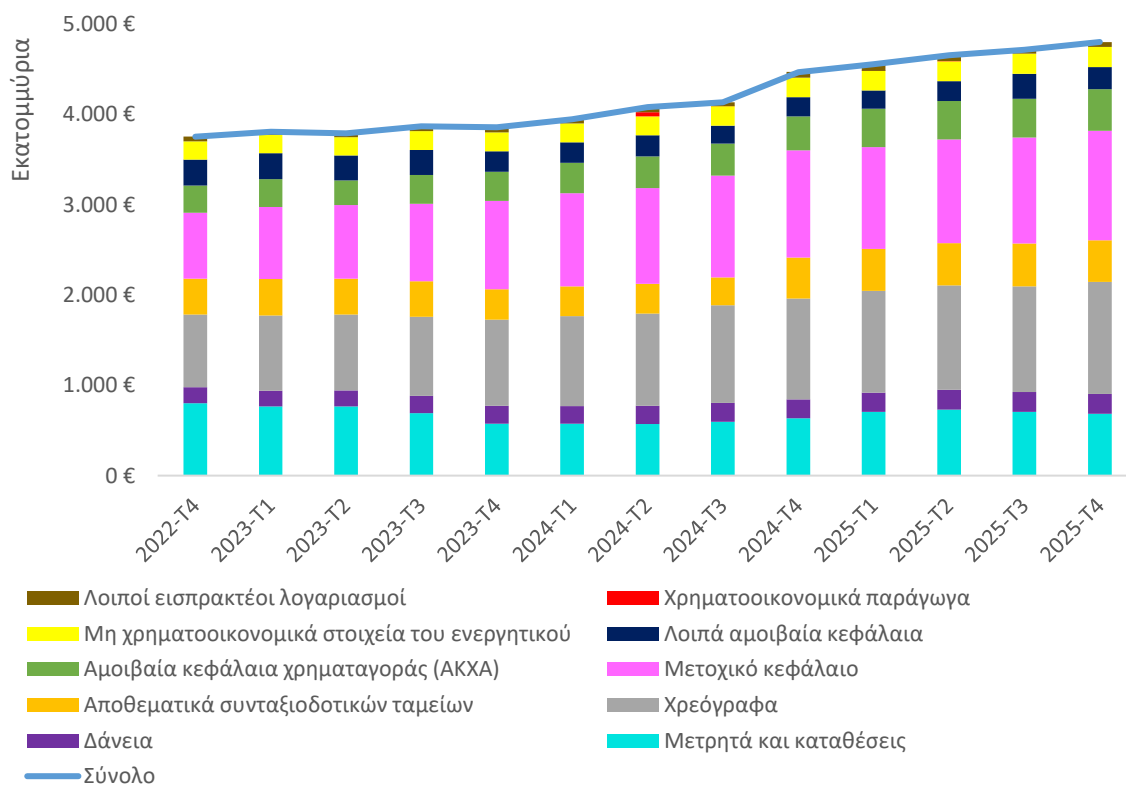
⁸ Τα τεχνικά αποθέματα αναφέρονται στα ποσά που είναι ανακτήσιμα από ανασφαλιστές και στις απαιτήσεις έναντι διαχειριστών συνταξιοδοτικών ταμείων.

τοποθετήσεις σε μετρητά και καταθέσεις μειώθηκαν κατά περίπου 15% την τελευταία τριετία - αν και παραμένουν υψηλότερα από τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ - υποχωρώντας στα €0,7 δισεκατομμύρια στο τέλος του 2025.

Αντιθέτως, κατά την ίδια περίοδο, οι τοποθετήσεις σε χρεόγραφα και μετοχικό κεφάλαιο αυξήθηκαν κατά περίπου 60%, φθάνοντας τα €1,2 δισεκατομμύρια η κάθε κατηγορία, ενώ παράλληλα οι επενδύσεις σε αμοιβαία κεφάλαια χρηματαγοράς αυξήθηκαν περίπου 50% φθάνοντας στα €0,5 δισεκατομμύρια στο τέλος του 2025.

Η μετατόπιση από τα μετρητά και τις καταθέσεις - παρόλο που το μερίδιό τους εξακολουθεί να παραμένει υψηλό σε σύγκριση με τη ζώνη του ευρώ - προς άλλες μορφές επένδυσης όπως τα αμοιβαία κεφάλαια χρηματαγοράς, τα χρεόγραφα και τα μετοχικά κεφάλαια πιθανότατα αντανακλά προσδοκίες για υψηλότερες μακροπρόθεσμες αποδόσεις και μεγαλύτερης διαφοροποίησης του χαρτοφυλακίου, με στόχο τη διατήρηση της αγοραστικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων και την κάλυψη των μελλοντικών υποχρεώσεων των συνταξιοδοτικών ταμείων.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5: Εξέλιξη των συνολικών περιουσιακών στοιχείων των συνταξιοδοτικών ταμείων στην Κύπρο (€ εκατομμύρια)

Γεωγραφική κατανομή χρεογράφων και μετοχικού κεφαλαίου

Τα χρεόγραφα και τα μετοχικά κεφάλαια αποτελούν τις κυριότερες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων στα χαρτοφυλάκια των συνταξιοδοτικών ταμείων της Κύπρου, παρουσιάζοντας σημαντική γεωγραφική διαφοροποίηση.

Συγκεκριμένα, πέραν του 84% των επενδύσεων σε χρεόγραφα αφορά χώρες της ζώνης του ευρώ, το 12% εκδίδεται από την Κύπρο και μόλις το 4% προέρχεται από χώρες εκτός της ζώνης του ευρώ. Σε σχέση με τις επενδύσεις σε μετοχικά κεφάλαια, το 80% των επενδύσεων προέρχεται από χώρες της

ζώνης του ευρώ, το 14% από την Κύπρο, ενώ το υπόλοιπο 6% προέρχεται από χώρες εκτός της ζώνης του ευρώ.

Η κατανομή αυτή καταδεικνύει μια σχετικά συντηρητική επενδυτική στρατηγική η οποία επιδιώκει γεωγραφική διαφοροποίηση και πρόσβαση σε ευρύτερες επενδυτικές ευκαιρίες, διατηρώντας παράλληλα σαφή προσανατολισμό προς περιουσιακά στοιχεία της ζώνης του ευρώ με στόχο τον περιορισμό του συναλλαγματικού κινδύνου και τη διασφάλιση μεγαλύτερης σταθερότητας των χαρτοφυλακίων.

(ε) Ανάλυση των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων ανά τύπο συστήματος

Τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα αποτελούν τη συντριπτική πλειονότητα (99%) του συνολικού παθητικού των συνταξιοδοτικών ταμείων στην Κύπρο. Στο τέλος του 2025, το συνολικό ύψος των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων στην Κύπρο παρέμεινε σχετικά σταθερό σε σύγκριση με το τέλος του 2024, διαμορφούμενο στα περίπου €4,7 δισεκατομμύρια.

Αντίστοιχα, στη ζώνη του ευρώ, τα συνολικά συνταξιοδοτικά δικαιώματα παρέμειναν ουσιαστικά αμετάβλητα στα περίπου €2,8 τρισεκατομμύρια στο τέλος του 2025, σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος.

Η κατανομή των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων μεταξύ συστημάτων καθορισμένων παροχών και καθορισμένων εισφορών παρουσιάζεται στο **Διάγραμμα 6**. Ενδεικτικά, στο τέλος του 2025, στην Κύπρο, η κατανομή μεταξύ των δικαιωμάτων από συστήματα καθορισμένων παροχών και των δικαιωμάτων από συστήματα καθορισμένων εισφορών ήταν 45% και 55%, αντίστοιχα.

Στη ζώνη του ευρώ, η αντίστοιχη κατανομή ήταν 71% για τα συστήματα καθορισμένων παροχών και 29% για τα συστήματα καθορισμένων εισφορών.

Παρόλο που ο αριθμός των συστημάτων καθορισμένων παροχών⁹ αντιπροσωπεύει μικρή μειοψηφία του συνολικού αριθμού των συνταξιοδοτικών συστημάτων, τείνουν να έχουν σημαντικότερη συμβολή στα συνολικά συνταξιοδοτικά δικαιώματα σε σύγκριση με τα πιο πολυάριθμα συστήματα καθορισμένων εισφορών, τόσο στην Κύπρο όσο και στη ζώνη του ευρώ. Ωστόσο, η συμβολή τους στη ζώνη του ευρώ παρουσιάζεται ιδιαίτερα υψηλότερη σε σύγκριση με την Κύπρο καταδεικνύοντας τα διαφορετικά στάδια της μετάβασης προς τα συστήματα καθορισμένων εισφορών.

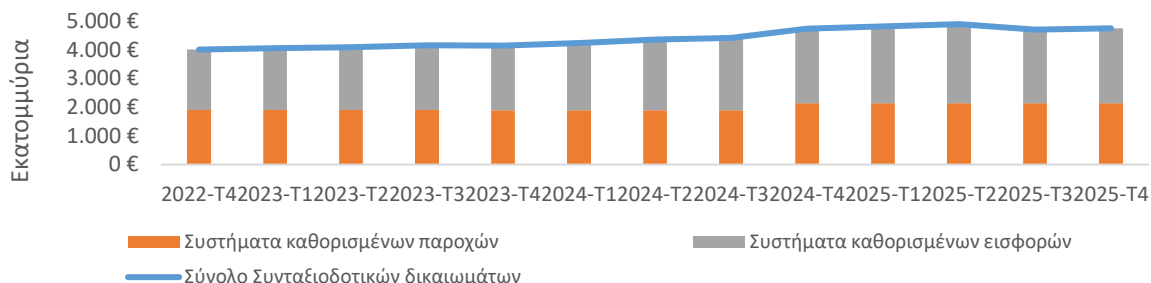
Τα συστήματα καθορισμένων εισφορών μεταφέρουν τον επενδυτικό και μακροπρόθεσμο οικονομικό κίνδυνο στον εργαζόμενο, και στην πράξη συνοδεύονται από χαμηλότερα ποσοστά εισφορών από αυτά των καθορισμένων παροχών. Στο πλαίσιο αυτό, και λαμβάνοντας υπόψη την αυξανόμενη ανάγκη για καλύτερη ενημέρωση και ενίσχυση της διαφάνειας, η [κυβερνητική ηλεκτρονική υπηρεσία](#), η οποία επιτρέπει στους ασφαλισμένους να λαμβάνουν προκαταρκτική εκτίμηση της νόμιμης σύνταξής τους πριν από τη συνταξιοδότηση, αποτελεί ένα μικρό αλλά σημαντικό βήμα προς την υποστήριξη πιο συνειδητοποιημένου και αποτελεσματικού συνταξιοδοτικού σχεδιασμού.

Ενώ τα συνταξιοδοτικά ταμεία στην Κύπρο επιδεικνύουν συνολικά σχετική ανθεκτικότητα, εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένες ευπάθειες. Συγκεκριμένα, περίπου το 20% της συνολικής αξίας των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων στα συστήματα καθορισμένων παροχών εκτιμάται ότι είναι

⁹ Σε περίπτωση που οι επενδύσεις του συστήματος αποδώσουν χαμηλά ή εάν οι άνθρωποι ζήσουν περισσότερο από ό,τι αναμενόταν, ο εργοδότης υποχρεούται να καλύψει το έλλειμμα.

ελλειμματικά χρηματοδοτημένο¹⁰, γεγονός που υποδηλώνει πιθανές αδυναμίες στην επάρκεια χρηματοδότησης και αναδεικνύει την ανάγκη για ενίσχυση των διαχείρισης κινδύνων.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6: Σύνολο συνταξιοδοτικών εισφορών ανά τύπο συστήματος στην Κύπρο (€ εκατομμύρια)

III. Συμπερασματικές παρατηρήσεις

Ο τομέας των συντάξεων στην Κύπρο έχει υποστεί σημαντική συρρίκνωση από την εισαγωγή του Νόμου για την Επαγγελματική Συνταξιοδοτική Παροχή το 2020, ωστόσο, εξακολουθεί να συγκαταλέγεται στους πλέον κατακερματισμένους στην ευρωζώνη. Η συνεχιζόμενη μετατόπιση από συστήματα καθορισμένων παροχών προς συστήματα καθορισμένων εισφορών - σε ευθυγράμμιση με τις ευρύτερες τάσεις στην ευρωζώνη - έχει σημαντικές επιπτώσεις στην κατανομή των κινδύνων, στη διακυβέρνηση και στην προστασία των μελών.

Παρά το υψηλότερο ποσοστό ενεργών μελών στην Κύπρο (75%) σε σχέση με τη ζώνη του ευρώ (58%), καταγράφεται ταχύτερη μείωση την περίοδο 2020–2025, αντανακλώντας τις αυξανόμενες πιέσεις της δημογραφικής γήρανσης.

Οι επενδυτικές στρατηγικές των συνταξιοδοτικών ταμείων έχουν καταστεί ολοένα και πιο διαφοροποιημένες, με μειωμένη εξάρτηση από τα ταμειακά διαθέσιμα και αυξημένη έκθεση σε μερίδια ευρωπαϊκών χρεογράφων και μετοχικών κεφαλαίων, αντανακλώντας την αναζήτηση υψηλότερων μακροπρόθεσμων αποδόσεων σε περιβάλλον χαμηλών αποδόσεων.

Καθώς τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα συνεχίζουν να αυξάνονται, καθίσταται ολοένα και πιο αναγκαία η ενίσχυση της διαφάνειας ως προς το κόστος, η καλύτερη κατανόηση των χρεώσεων και η ενδυνάμωση του χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού, προκειμένου να διασφαλιστούν ικανοποιητικά συνταξιοδοτικά αποτελέσματα.

Υπό αυτό το πρίσμα, η απουσία ανεξάρτητης και ενιαίας εποπτικής αρχής για τις συντάξεις εξακολουθεί να συνιστά βασικό θεσμικό κενό στην Κύπρο¹¹. Η θέσπιση ενός ενιαίου εποπτικού πλαισίου θα ενίσχυε την εμπιστοσύνη στη μακροπρόθεσμη αποταμίευση, θα βελτίωνε την εποπτεία και θα στήριζε την ανθεκτικότητα και βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος υπό το φως της εν εξελίξει δημογραφικής γήρανσης και των μεταβαλλόμενων συνθηκών των αγορών.

¹⁰ Αφορά κυρίως ταμεία ημικρατικών οργανισμών και οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Προκύπτει όταν δεν υπάρχουν επαρκή κεφάλαια για την κάλυψη των υποχρεώσεων, δηλαδή όταν οι υποχρεώσεις υπερβαίνουν τα περιουσιακά στοιχεία.

¹¹ Η Κύπρος παραμένει μία από τις δύο μόνο χώρες της ΕΕ χωρίς ανεξάρτητη εποπτική αρχή για τις συντάξεις, και μία από μόλις πέντε χώρες χωρίς ενιαίο εποπτικό πλαίσιο για αυτόν τον τομέα. Πηγή: 16^ο Συνέδριο Κυπριακών Συντάξεων, ομιλία Καθηγητή Ανδρέα Μιλιδώνη, Πανεπιστήμιο Κύπρου, 25 Νοεμβρίου 2025.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Μεθοδολογικές σημειώσεις:

1. Τα δημοσιευμένα στοιχεία έχουν συλλεγεί σύμφωνα με τον [Κανονισμό \(ΕΕ\) 2018/231 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 26ης Ιανουαρίου 2018 σχετικά με τις υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων των συνταξιοδοτικών ταμείων \(ΕΚΤ/2018/2\)](#). Η ΕΚΤ δημοσιεύει αναλυτικά στατιστικά στοιχεία στο [Statistical Data Warehouse](#).
2. Η μεθοδολογία που διέπει την τρέχουσα έκδοση βασίζεται στη συλλογή στατιστικών στοιχείων από όλα τα Συνταξιοδοτικά ταμεία που είναι εγκατεστημένα στην Κύπρο.
3. Ορισμοί:
 - i. «*συνταξιοδοτικό ταμείο*» (ΣΤ): χρηματοοικονομική εταιρεία ή οίονοι εταιρεία που ασχολείται κατά κύριο λόγο με τη χρηματοοικονομική διαμεσολάβηση ως συνέπεια της συγκέντρωσης των κινδύνων και των αναγκών των ασφαλισμένων (κοινωνική ασφάλιση). Ως συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, τα συνταξιοδοτικά ταμεία παρέχουν εισόδημα κατά τη συνταξιοδότηση και ενδεχομένως επιδόματα θανάτου και αναπηρίας. Στο εννοιολογικό πεδίο του ορισμού δεν περιλαμβάνονται:
 - α) επενδυτικά ταμεία (ΕΤ), όπως ορίζονται στο άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1073/2013 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ/2013/38)
 - β) χρηματοοικονομικές εταιρείες ειδικού σκοπού που ασχολούνται με συναλλαγές τιτλοποίησης, όπως ορίζονται στο άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1075/2013 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ/2013/40)
 - γ) νομισματικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (ΝΧΙ), όπως ορίζονται στο άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1071/2013 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ/2013/33)
 - δ) ασφαλιστικές εταιρείες (ΑΕ), όπως ορίζονται στο άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1374/2014 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ/2014/50)
 - ε) μη αυτόνομα συνταξιοδοτικά ταμεία, τα οποία δεν είναι θεσμικές μονάδες, αλλά εξακολουθούν να αποτελούν μέρος της θεσμικής μονάδας η οποία τα δημιουργεί
 - στ) οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης, όπως ορίζονται στο σημείο 2.117 του ΕΣΛ 2010
 - ii. *Συνταξιοδοτικά δικαιώματα, κατηγοριοποιούνται στα συστήματα καθορισμένων εισφορών και στα συστήματα καθορισμένων παροχών*
 - (α) *Συνταξιοδοτικά δικαιώματα, εκ των οποίων συστήματα καθορισμένων εισφορών*
 Το ποσό του κεφαλαίου το οποίο τηρεί το ΣΤ για την αντιμετώπιση μελλοντικών συνταξιοδοτικών απαιτήσεων των ασφαλισμένων του με σύστημα καθορισμένων εισφορών. Στα συστήματα καθορισμένων εισφορών οι παροχές που καταβάλλονται εξαρτώνται από την απόδοση των περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται από το συνταξιοδοτικό σύστημα. Η υποχρέωση ενός συστήματος καθορισμένων εισφορών είναι η τρέχουσα αγοραία αξία των περιουσιακών στοιχείων του ταμείου.
 - (β) *Συνταξιοδοτικά δικαιώματα, εκ των οποίων συστήματα καθορισμένων παροχών*
 Το ποσό του κεφαλαίου το οποίο τηρεί το ΣΤ για την αντιμετώπιση μελλοντικών συνταξιοδοτικών απαιτήσεων των ασφαλισμένων του με σύστημα καθορισμένων παροχών. Στα συνταξιοδοτικά συστήματα καθορισμένων παροχών το επίπεδο των συνταξιοδοτικών παροχών που υπόσχεται στους συμμετέχοντες εργαζομένους το σύστημα καθορίζεται βάσει ενός τύπου ο οποίος συμφωνείται εκ των προτέρων. Η υποχρέωση ενός συνταξιοδοτικού συστήματος καθορισμένων παροχών ισούται με την παρούσα αξία των παροχών τις οποίες υπόσχεται. Τα πλασματικά συστήματα καθορισμένων εισφορών και τα υβριδικά συστήματα ομαδοποιούνται ως συστήματα καθορισμένων παροχών (ΕΣΛ 2010, παράγραφος 17.59). Ένα καθορισμένο σύστημα καθορισμένων εισφορών είναι παρόμοιο με σύστημα καθορισμένων

εισφορών αλλά με εγγυημένο ελάχιστο πληρωτέο ποσό. Τα υβριδικά συστήματα είναι συστήματα που έχουν στοιχεία καθορισμένων παροχών και καθορισμένων εισφορών. Ένα σύστημα ταξινομείται ως υβριδικό είτε επειδή περιέχει διατάξεις καθορισμένων παροχών και καθορισμένων εισφορών είτε επειδή περιλαμβάνει ένα πλασματικό σύστημα καθορισμένων εισφορών και, παράλληλα, διατάξεις καθορισμένων παροχών ή καθορισμένων εισφορών.

iii. Τα μέλη συνταξιοδοτικού συστήματος κατηγοριοποιούνται σε

- 1. ενεργά μέλη:* Πρόκειται για τα μέλη συνταξιοδοτικού συστήματος τα οποία καταβάλλουν (ή/και για λογαριασμό των οποίων καταβάλλονται) εισφορές και συσσωρεύουν ή έχουν ήδη συγκεντρώσει στοιχεία του ενεργητικού, χωρίς όμως να έχουν ακόμη συνταξιοδοτηθεί.
- 2. ανενεργά μέλη με θεμελιωμένα δικαιώματα:* Πρόκειται για τα μέλη συνταξιοδοτικού συστήματος που έχουν παύσει να καταβάλλουν και να συσσωρεύουν παροχές στο σύστημα, αλλά δεν έχουν ακόμη αρχίσει να λαμβάνουν συνταξιοδοτικές παροχές από αυτό.
- 3. συνταξιούχοι:* Πρόκειται για τα μέλη συνταξιοδοτικού συστήματος που έχουν παύσει να καταβάλλουν και να συσσωρεύουν παροχές στο σύστημα, και έχουν αρχίσει να λαμβάνουν συνταξιοδοτικές παροχές από αυτό.